

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Eylül 2020

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9
8.	EKLER.....	19

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İnsan Kaynakları Tablosu	3
Tablo 2: 2019 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2019 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4 : 2019 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu.....	4
Tablo 5: DAP BKİB'nin 2019 Yılı Bütçesi Sermaye Transferleri Tertibinde Bulunan Ödeneğin Kullanım Tablosu	12
Tablo 6: DAP BKİB'nin 2015-2019 Yıllarında Uygulayıcı Kuruluşların Hesaplarında Bloke Edilen Paraların Durumu.....	13

KISALTMALAR

BGUS	: Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
DAP BKİB	: Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
DAP	: Doğu Anadolu Projesi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜSSİDE	: Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü

BULGU LİSTESİ

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Mevduat Karşılığı Elde Edilen Faiz Gelirlerinin Brüt Tutarları Yerine Net Tutarları Üzerinden Muhasebeleştirilmesi
2. Yılı İçerisinde Harcanamayan Sermaye Transferleri Ödeneklerinin Uygulayıcı Kuruluşların Açtığı Banka Hesaplarına Blokeli Olarak Aktarılması ve Mevcut Mali Sisteme Aykırılık Oluşturan Bu Uygulamanın Çeşitli Sorunlara Yol Açması
3. Başkanlığın Esas Kuruluş Amacından Uzaklaştırılıp, Sadece Bölgesindeki Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Projelere Finansman Sağlayan Birim Haline Getirilmeleri

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DAP BKİB), 08.06.2011 tarihli ve 27958 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 642 sayılı Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur. 17.08.2011 tarih ve 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 649 sayılı KHK ile İdare'nin işleyişi ile ilgili esaslar yeniden düzenlenmiştir.

08.06.2016 tarihli ve 29736 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 06.06.2016 tarihli ve 2016/8870 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 31.12.2019 tarihine kadar üç buçuk yıl uzatılmış olan Başkanlığın görev süresi 17.10.2019 tarihli ve 1664 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31.12.2020 tarihine kadar uzatılmıştır.

Erzurum'da faaliyet gösteren ve merkezi bir teşkilat olan Başkanlığın görev alanı; Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli ve Van illerini kapsamakta iken 8.06.2016 tarihli 29736 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı'yla bu illere Sivas eklenerek il sayısı 15'e yükseltilmiştir.

DAP BKİB, 10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli II sayılı cetvelde, "Özel Bütçeli Diğer İdareler" arasında sayılan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı tüzel kişiliğe sahip, özel bütçeli bir idaredir.

642 sayılı KHK ile kurulan bölge kalkınma idaresi başkanlıklarının görevleri, aynı KHK'nın 2'nci maddesinde belirtilmiştir. Buna göre Başkanlıkların görevleri;

- Bölgelerin kalkınmasının hızlandırılması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların proje ve faaliyetlerinin uyum ve bütünlük içinde yürütülmesini sağlayacak eylem planları hazırlamak, bunların uygulanmasını koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek,

- Eylem planları kapsamındaki kamu yatırımlarının etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için kurumlar arası koordinasyonu sağlamak,

- Eylem planlarının gerektirdiği yatırımlara ilişkin teklifleri ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde hazırlamak, önceliklendirmek ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na göndermek,

- Bölgedeki kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen yatırım projelerini izlemek ve

değerlendirmek,

- İlgili kamu kurum ve kuruluşlarınca talep edilmesi hâlinde, yatırım projelerinin geliştirilmesine yardımcı olmak, bu sürece gerektiğinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslara göre malî ve teknik destek sağlamak,

- Bölge planlarının tamamlayıcılığını ve bütünlüğünü gözeterek, kalkınma ajanslarının ortak ve daha etkili çalışmalarına yardımcı olmak ve bu konularda görüş ve öneriler geliştirmek,

- Bölgelerinin gelişme potansiyeline, sorunlarına ve imkânlarına dair araştırma, etüt, proje ve incelemeler yapmak veya yaptırmak,

- Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları için başta kurumsal kapasite ve beşeri kaynak konuları olmak üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslara göre mevcut proje ve programlarla mükerrerlik oluşturmayacak yenilikçi destek programları tasarlamak ve uygulamak,

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından verilecek diğer görevleri yapmak, olarak belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Başkanlığın teşkilatı, personelin nitelikleri ve kadrolar ilişkin hususlar, atanması, ücret ile diğer mali ve sosyal hakları 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiştir. KHK'da; Başkanlıkların, bir Başkan, iki başkan yardımcısı, İzleme ve Değerlendirme Koordinatörlüğü ve Yönetim Hizmetleri Koordinatörlüğü ile bölgelerinin özellikleri, ihtiyaçları ve eylem planlarının mahiyeti dikkate alınarak kurulan diğer koordinatörlüklerden oluşacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca Başkanlıklardaki koordinatörlüklerin sayısının altıyı geçemeyeceği belirtilmiştir.

Başkanlıkta Başkan Yardımcılıklarına bağlı; Beşeri, Sosyal ve Kurumsal Gelişme, Ekonomik Kalkınma, Sanayi ve Hizmetler, İzleme ve Değerlendirme, Tarım ve Kırsal Kalkınma, Yönetim Hizmetleri ile Planlama ve Proje Geliştirme Koordinatörlükleri bulunmaktadır.

İdareye, kuruluş ve görevlerini düzenleyen 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca 70 adet kadro tahsis edilmiş olup, teşkilatta bütün statüler itibarıyla toplam istihdam edilecek personel sayısının 100 olabileceği belirtilmiştir. 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince, Başkanlıkların personeli 657 sayılı Kanuna tâbidir. Ayrıca, özel bilgi

ve ihtisası gerektiren konularda kadro aranmaksızın ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın yerli ve yabancı uzmanlar Başkanlıklarda sözleşmeli olarak çalıştırılabilmektedir.

Başkanlıkta 31.12.2019 tarihi itibarıyla mevcut insan kaynaklarına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: İnsan Kaynakları Tablosu

Kadro Unvanları	Toplam Kadro	Dolu	Boş
Başkan	1	1	0
Başkan yardımcısı	2	1	1
Hukuk müşaviri	1	0	1
Müşavir	3	1	2
Uzman	5	3	2
Mali hizmetler uzmanı	1	0	1
Mali hizmetler uzman yardımcısı	1	1	0
Tercüman	1	0	1
Memur	2	2	0
Sekreter	3	2	1
Veri hazırlama ve kontrol işletmeni	13	6	7
Veteriner hekim	2	1	1
Sosyolog	3	1	2
Programcı	2	0	2
Mühendis	21	11	10
Mimar	1	1	0
Şehir plancısı	2	0	2
İstatistikçi	3	2	1
Tekniker	3	2	1
Hizmetli (Ş)	2	2	0
Toplam	72	37	35

Başkanlıkta 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi 35 kadrolu personelin yanı sıra 4 sözleşmeli personel, 1 geçici personel ve 18 sürekli işçi olmak üzere toplam 58 personel ile görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

DAP BKİB, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı tüzel kişiliğe sahip, özel bütçeli bir idaredir. 642 sayılı KHK'ya göre Başkanlıkların gelirleri, genel bütçeden yapılacak yardımlar, her türlü bağış, yardım, kredi, hibe ve vasiyetler, Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler ile diğer gelirlerden oluşmaktadır. Başkanlığın bütçe verileri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2019 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Kodu	Ödenek Türü	Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
01	Personel Giderleri	3.830.000	4.018.574	3.937.805
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	642.000	675.063	655.476
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.316.000	3.124.363	1.228.392
05	Cari Transferler	20.000	20.000	0
06	Sermaye Giderleri	2.942.000	2.942.000	595.735
07	Sermaye Transferleri	79.200.000	115.350.000	113.394.262
08	Borç Verme	-	-	-
TOPLAM		89.950.000	126.130.000	119.811.670

Tablo 2’de görüleceği üzere, 2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile kanunlaşan DAP BKİB bütçesi 89.950.000-TL’dir. Yıl içerisinde yapılan revizyonlar ile bütçe 126.130.000-TL’ye yükselmiştir. Bu ödeneğin 119.811.670-TL’si harcanmış olup, yılsonu itibarıyla % 95’i gerçekleşmiştir.

Tablo 3: 2019 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Gelir Kalemleri	2018 Gerçekleşme	2019 Gerçekleşme	Fark Yüzde (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.500	-	-
Alınan bağış ve yardımlar	132.221.777,70	68.950.000	(47,9)
Diğer Gelirler	22.909.951,08	15.447.411,04	(32,6)
TOPLAM	155.134.228,78	84.397.411,04	(45,6)

Tablo 3’de görüleceği üzere, 2019 yılı gerçekleşmesi 84.397.411,04-TL olan toplam bütçe gelirinin; 68.950.000-TL’sini Alınan Bağış ve Yardımlar, 15.447.411,04-TL’sini Diğer Gelirler oluşturmaktadır.

Tablo 4 : 2019 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Giderler Toplamı (A)	Gelirler Toplamı (B)	İndirim, İade İskonto Toplamı (C)	Net Gelir (D=B-C)	Faaliyet Sonucu (D-A)
121.532.062,92	84.778.566,62	-	84.778.566,62	-36.744.496,30

İdarenin gider toplamı 121,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu tutar amortisman giderleri ve tahakkuk eden ancak ödemesi/tahsilatı yapılmayan gider/gelirler nedeniyle bütçe giderlerinden farklılık göstermektedir. Gelirler toplamı 84,8 milyon TL olup, faaliyet sonucu --36,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

DAP BKİB, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idaresi olması nedeniyle, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne ve 5018 sayılı Kanun'un muhasebe işlemlerini içeren maddelerine tabidir. Muhasebe hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların

---

---

kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmış ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri

---

oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İdare tarafından, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca etkili bir iç kontrol sisteminin oluşturulması çalışmaları devam etmektedir. İç Kontrol ve Kurumsal Risk Yönetim Modülü, Kontrol Ortamı Analiz Raporu, İç Kontrol Eylem Planı, Kurumsal Risk Yönetim Raporu ile İç Kontrol ve Kurumsal Risk Yönetimi Yönergesi hazırlanmış olmakla beraber, yapılan çalışmaların istenilen seviyeye getirilememiştir. Başkanlığa tahsis edilen iç denetçi kadrosu bulunmamaktadır.

İç denetim birimi mevcut değildir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri belirtilmektedir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2019 yılı düzenlilik denetimi çerçevesinde kurum iç kontrol sistemine ilişkin aşağıda yer alan tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır.

DAP BKİB 09.07.2018 tarihli ve 30473 3. mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 703 No.lu KHK'nın 147 nci maddesiyle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlanmıştır.

Kamu idaresine ait 2017-2021 Stratejik Planı yürürlükte iken 03.08.2018 tarihinde açıklanan 100 Günlük İcraat Programında yer alan "Bakanlıklar ve Kurumların 2019-2023 dönemine ilişkin Stratejik Plan çalışmalarının Kasım ayı sonunda tamamlanacak şekilde başlatılması" eylemi çerçevesinde ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın 13.09.2018 tarih ve 602.04-E.10400 sayılı yazısına istinaden 2019-2023 yıllarını kapsayan

yeni bir Stratejik Plan hazırlanmış ve onaylanarak 12.12.2018 tarihinde uygulamaya koyulmuştur. Ancak daha sonra On Birinci Kalkınma Planı'nın yürürlüğe girmesiyle 2019-2023 Stratejik Planı gerek On Birinci Kalkınma Planının Kurumsal Sorumluluklar Tablosu gerekse 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisiyle uyumlu hale getirilmesi amacıyla güncellenmiş ve Bölge Kalkınma İdaresinin bağlı olduğu Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından onaylanarak 20.11.2019 tarihinde tekrar uygulamaya koyulmuştur.

İdarenin yürüteceği program faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren 2019 Yılı Performans Programı 20.11.2019 tarihinde güncellenen 2019-2023 Stratejik Planın güncellemeden önceki versiyonuna göre hazırlanıp 05.03.2019 tarihinde uygulamaya koyulmuştur.

2019 yılı bütçesi 12.12.2018 tarihinde onaylanıp 20.11.2019 tarihinde güncellenen 2019-2023 Stratejik Planı'na ve 05.03.2019 tarihinde uygulamaya koyulan 2019 Yılı Performans Programı taslağına göre hazırlanmıştır.

2013-2018 dönemini kapsayan bütün yıllara ilişkin faaliyet raporları kurumun internet sitesinde yayımlanmıştır.

TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) ile 2015-2016 yıllarında yapılan "DAP Kurumsal Sistem Yapılandırma Projesi" kapsamında "Operasyonel Modelleme İç Kontrol ve risk Yönetimi İç Kontrol Eylem Planı" adıyla bir eylem planı oluşturulmuş ancak Eylem Planı ne üst yönetici tarafından onaylanmış ne de bu konuda merkezi uyumlaştırma görevi bulunan mülga Maliye Bakanlığı'na gönderilmiştir.

Bütünleşik bir yönetim bilgi sistemi mevcut olmamakla birlikte yönetimin bilgi ihtiyacının farklı işletim sistemleri vasıtasıyla karşılandığı bildirilmiştir.

Evrak imzalamaya yetkili kişiler personele bildirilmiştir. Yetki devirleri Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı'nın yazılı onayıyla yapılmaktadır.

TÜSSİDE ile 2015-2016 yıllarında yapılan "DAP Kurumsal Sistem Yapılandırma Projesi" kapsamında birim yönergeleri, görev tanımları ve iş akış şemaları oluşturulmuş, daha sonra bir güncelleme yapılmamıştır.

2019-2023 Stratejik Planında idarenin amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskler tanımlanıp değerlendirilerek bu risklere yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmiştir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuş bir ön

---

---

mali kontrol sistemi mevcut değildir. Ancak iş ve işlemlerde mevzuata uygunluğun sağlanması amacıyla düzenlenen evraklarda işlem öncesi gerekli incelemelerin yapıldığı bildirilmiştir.

İç kontrol sisteminin değerlendirilmesine ilişkin bir faaliyet bulunmamaktadır.

Kurumda görevli tüm personelin “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Ek 1’inde yer alan “Etik Sözleşmesini” imzaladığı bildirilmiştir.

İç denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Kuruma iç denetçi kadrosu tahsis edilmemiştir.

İdarede etkin bir iç kontrol sistemi oluşturup uygulanması amacıyla 2015-2016 yıllarında TÜSSİDE ile yapılan “DAP Kurumsal Sistem Yapılandırma Projesi” kapsamında iç kontrol alanında birçok çıktı üretilmiş ancak yeterli insan kaynağı bulunmaması nedeniyle çıktıların bir kısmı uygulanamamış ve çıktılarda bir güncelleme yapılmamıştır.

İç kontrol sistemine ilişkin yürütülen faaliyetler ve ulaşılan sonuçlar değerlendirildiğinde; kamu idaresinin iç kontrol sistemi gelişiminin kurulma aşamasında olduğu değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Mevduat Karşılığı Elde Edilen Faiz Gelirlerinin Brüt Tutarları Yerine Net Tutarları Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın banka hesapları için tahakkuk ettirilen faiz gelirin brüt tutarları üzerinden muhasebe kaydı yapılması gerekirken, stopaj yoluyla kesilen gelir vergisi düşüldükten sonra kalan net tutarlar üzerinden muhasebe kaydının yapıldığı görülmüştür. Bu kapsamda, 2019 yılında elde edilen net faiz gelirleri 8.873.905,79 TL olup, stopaj yoluyla kesilen 1.331.085,00 TL gelir vergisi dikkate alınmadan muhasebe kaydı yapılmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gayri Safilik İlkesi" başlıklı 39 uncu maddesinde;

"Gelir ve giderler, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedilir." denilmektedir.

Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 102- Banka hesabının işleyişine ilişkin 19 uncu maddesinde;

"8) Muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarları bu hesaba, tevkifat tutarları 630- Giderler Hesabına borç, faiz tutarının içinde bulunulan aya ait kısmı 600- Gelirler Hesabına, geçmiş aylara ait kısmı 181- Gelir Tahakkukları Hesabına alacak kaydedilir. Banka hesabına aktarılan tutarın tamamı aynı zamanda 805- Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800- Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir." ifadesine yer verilmiştir.

Tahakkuk eden faiz gelirlerinin 600.05.01.09.03 Mevduat Faizleri Hesabına stopaj kesintisi sonrası oluşan net tutar üzerinden muhasebeleştirilmesi nedeniyle, muhasebenin gayri safilik ilkesine uyulmadığı gibi, kurum mali tabloları 630- Giderler ve 600- Gelirler hesapları itibarıyla 1.331.085,00 TL tutarında hatalı veri üretmiş olmaktadır.

BULGU 2: Yılı İçerisinde Harcanamayan Sermaye Transferleri Ödeneklerinin Uygulayıcı Kuruluşların Açtığı Banka Hesaplarına Blokeli Olarak Aktarılması ve Mevcut Mali Sisteme Aykırılık Oluşturan Bu Uygulamamın Çeşitli Sorunlara Yol Açması

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın (DAP BKİB) yatırım programında yer alan projeler için 2019 yılı bütçesinin sermaye transferleri tertibine konulan toplam 114.753.000,00 TL ödeneğin yılı içinde ancak 21.465.571,00 TL'lik (%19'luk) kısmının harcanabildiği, kalan 93.287.429,00 TL'lik (%81'lik) kısmının ise bütçe gideri yazılarak uygulayıcı kuruluşlar adına açılan hesaplara blokeli olarak aktarıldığı; aktarılan bu ödeneklerin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca sonraki yıllarda harcandığı, bu kapsamda yapılan harcamalara ilişkin işlemlerin tamamen muhasebe sistemi dışında yürütüldüğü, harcama evraklarının ise ilgili koordinatörlüklerde muhafaza edildiği; aktarma yapıldıktan sonra kullanılmayan veya fazladan aktarıldığı anlaşılan blokeli paraların bir kısmının halen iade edilemediği ve iadesinde hukuki sorunların yaşandığı görülmüştür.

a) Konuyla ilgili yasal çerçeve;

2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu E-Cetveli 18 inci sırasında; Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının bütçelerinin (07.1 Sermaye transferleri) ekonomik kodunu içeren ödeneklerin, belirtilen proje ve faaliyetler ile bölgelerin gelişme potansiyelini artırmaya ve kalkınmasına katkı sağlayacak araştırmalar ve etüd projeler için ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kullanılacağı belirtilmiştir.

Bütçe Kanunu'nun belirtilen hükmü gereğince, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 2019 yılı için hazırlanan "2019 Yılı Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları Tarafından Sermaye Transferi Ödeneklerinin Kullanılması, İzlenmesi ve Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar" 14.05.2019 tarihinde yayımlanarak uygulamaya konulmuştur.

Usul ve Esasların yayımından sonra, 24.05.2019 ve 20.07.2019 tarihli Bakan olurlarıyla bütçeyle verilen ödenek, 20.11.2019 tarihli Bakan oluruyla da likit fazlası kaynak kullanılabilir hale gelmiştir. Belirtilen Bakan olurları ekinde yer alan Ödenek Tahsis Tablolarında, ödenek kullanımı için onay verilen projelerin tamamının bitiş tarihi 2019 olarak gösterilmiştir.

2019 Yılı Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları Tarafından Sermaye Transferi Ödeneklerinin Kullanılması, İzlenmesi ve Denetimine İlişkin Usul ve Esasların;

8/(4) maddesinde, Proje hesabına nakit aktarım yapılabilmesi için uygulayıcı kuruluşun ilgili ödemeye ilişkin protokolde belirtilen ve tabi olduğu mevzuat gereğince hazırlanması gereken ödeme evraklarını İdareye sunacağı, İdarece uygun görmesi halinde proje hesabına aktarım yapılarak, harcamaya onay verileceği,

8/(6) maddesinde, Proje bazında nihai ödeneğin, geçici kabul ve/veya muayene kabul belgelerinin Uygulayıcı Kuruluş tarafından ikmalinden ve kesin hesaba ilişkin sunulan söz konusu belgelerin İdarece incelenerek uygun bulunmasından sonra proje hesabına aktarılacağı, belirtilmiştir.

Ayrıca, 8/(13) maddesinde de, “İdare tarafından uygun görülen sebeplerle yılı içerisinde tamamlanamayacak Alt Projelerin ödeneği, protokol imzalanmış olması kaydıyla, Uygulayıcı Kuruluşun proje hesabına defaten blokeli olarak aktarılabilir” denilmiştir.

DAP BKİB ile uygulayıcı kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan matbu Protokollerde de benzer düzenlemelere yer verilmiştir.

b) 2019 yılına ilişkin tespit ve değerlendirmeler;

Başkanlığın 2019 yılı bütçesi (07.1) sermaye transferleri ödeneklerinin kullanımına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5: DAP BKİB'nin 2019 Yılı Bütçesi Sermaye Transferleri Tertibinde Bulunan Ödeneğin Kullanım Tablosu

Projeler (TL)	2019 yılı Bütçeye Verilen Ödenek A	Likit Fazlasıyla Sağlanan Ödenek B	Kullanılan Toplam Ödenek C= (A+B)	Bloke Edilen Toplam Tutar D	Blokesiz (Normal) Harcama E=(C-D)	Bütçeye Verilen Ödenekten Bloke Edilen F=(A-E)	Bütçeye Verilen Ödenegin Bloke Oran (%) (F/A)	Blokeden Sonra Harcanan Tutar (2020 yılı içinde)	Harcanmayan Toplam Blokeli Tutar (Şubat 2020 itibarıyla)
Toplam	78.603.000	36.150.000	114.753.000	93.287.429	21.465.571	57.137.429	72,7	13.626.725	79.612.796

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere, 2019 yılında tahsis edilen toplam 114.753.000 TL ödeneğin %19'u genel hükümlerine göre gerçek gider karşılığı harcandığı, kalan %81'inin ise Usul ve Esasların istisnai hükümlerden yararlanılarak açılan proje hesaplarına blokeli olarak aktarıldığı anlaşılmaktadır. Yılın son aylarında likit fazlası imkânlardan sağlanan ödenek hariç, ilk bütçeye tahsis edilen ödeneğin dahi %72,7'sinin istisnai hükümlerden yararlanılarak açılan proje hesaplarına aktarıldığı görülmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Bütçe Kanunu, Bakanlıkça uygulamaya konulan Usul ve Esaslar ve imzalanan Protokoller gereğince, genel kural olarak 2019 yılı Bütçesine konulan ödeneğin 2019 yılında harcanması gerekmektedir. Oysa mevcut

uygulamayla, 2019 yılı Bütçesiyle verilen ödeneğin ancak %19'u belirtilen düzenlemeler kapsamında harcanabilmiş, kalan %81'lik kısmı ise gerçek anlamda harcama yapılmadığı halde bütçe gideri yazılarak açılan hesaplara aktarılmıştır.

Takip eden yıllarda projeler gerçekleştirildikçe uygulayıcı kuruluşlar tarafından hakediş ödemeleri yapılmakta ve bu süreç yaklaşık 2-3 yıl sürmektedir. Blokeli paraların kullanımına ilişkin düzenlenen ödeme belgeleri, verilen olurlar ve diğer işlemler, muhasebe sistemi dışında Başkanlık bünyesinde tutulan dosyalarda takip edilmektedir. Belirtilen ödenekler, blokenin yapıldığı yıl bütçe gideri yazıldığı için harcamanın yapıldığı yıl tekrar bütçe gideri yazılma imkanı olmadığından muhasebe sistemi dışında takip edildiği anlaşılmaktadır. Bu durum, mevcut mali mevzuata aykırı olduğu gibi, harcama belgelerinin usulüne uygun olarak kayıt altına alınmasına da engel olmaktadır.

Usul ve Esasların 8/(13) maddesinde yer alan düzenlemenin esas amacının, devam eden projelerin yarım kalmasını önlemek için o yılın bütçesiyle bu projelere tahsis edilen ödeneğin korunması (tenkisini engellemek) olduğu düşünülmektedir. Ancak, henüz ihale süreci başlatılmamış, ihalesi yapılmamış ve sözleşmesi imzalanmamış projeler için tahsis edilen ödeneklerin, sadece imzalanan matbu Protokollere dayanılarak açılan hesaplara aktarılmasının belirtilen Usul ve Esasların 8/(13) maddesiyle hedeflenen amaca uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

c) Son beş yıla ilişkin uygulamaların topluca incelenmesi;

2019 yılına ilişkin mevcut durumun tespiti üzerine, geçmiş yıllarda yapılan blokeli aktarmaların akıbetinin topluca görülebilmesi için 2015-2019 yıllarına ilişkin veriler temin edilerek aşağıdaki Tabloda değerlendirilmiştir.

Tablo 6: DAP BKİB'nin 2015-2019 Yıllarında Uygulayıcı Kuruluşların Hesaplarında Bloke Edilen Paraların Durumu

Bütçe Yılı (Bloke Yılı)	Blokeli Ödeneğin Harcandığı Yıllar	Bütçeyle Verilen Ödenek Tutarı (TL)	Bloke Edilen Ödenek Tutarı (TL)	Blokeli Ödenekten Harcanan Tutar (Bloke yılında harcanan cüzi tutarlar dahil) (TL)	Bloke Tutardan DAP'a İade Edilen Tutar (Gelir Yazılan) (TL)	Blokeli Paralardan Kalanlar/Devam Eden Proje Ödenekleri (TL)
2015	2016-2018	123.591.800	110.670.629	107.451.192	2.375.059	844.378
2016	2017-2019	66.863.377	55.081.947	52.341.408	2.440.586	299.952
2017	2018-2019	148.831.304	130.745.500	114.725.325	11.657.704	4.362.471
2018	2019	71.839.639	44.474.201	36.136.066	4.621.995	3.716.140
2019	2020	114.753.000	93.287.429	13.626.725	47.908	79.612.796
TOPLAM		525.879.120	434.259.705	324.280.716	21.143.252	88.835.737

2015-2019 yıllarında kullanılan toplam 525.879.120.00 TL ödeneğin 434.259.705,00 TL'sinin yılı içerisinde harcanamadığı ve açılan hesaplara blokeli olarak aktarıldığı, Şubat

2020 tarihi itibarıyla bu tutarın 324.280.716,00 TL'lik kısmının sonraki yıllarda harcandığı, 21.143.252,00 TL'lik kısmın geri alındığı, 88.835.737,00 TL'lik kısmının ise henüz harcanmadığı görülmektedir. Bu tutarın 79.835.737,00 TL'lik kısmının (Şubat 2020 itibarıyla) 2019 yılına ilişkin olduğu ve 2020 yılında kullanımına devam edildiği, kalan 9.222.941,00 TL'lik kısmının ise geçmiş yıllara (2015-2018) ait olduğu ve yaşanan çeşitli ihtilaflar nedeniyle tahsilinde gecikmeler olduğu anlaşılmıştır.

Ödeneklerin bütçe yılında değil de takip eden yıllarda harcanması nedeniyle, mali işlemlerin Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) dışında muhasebeleştirilmesine ve belgelendirilmesine yol açtığı ve bu durumun da kamu kaynağının yönetiminde ve denetiminde riskli durumların oluşmasına sebep olduğu değerlendirilmiştir.

d) Mevzuattaki eksikliklerin değerlendirilmesi ve öneriler;

DAP BKİB'nin mevcut uygulamayı sürdürmesinde, her yıl yayımlanan "*Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları Tarafından Sermaye Transferi Ödeneklerinin Kullanılması, İzlenmesi ve Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar*"ın 8/(13) maddesinde yer alan istisnai durumun yeteri kadar açık olmamasının etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, bu idarelerin tümünde uygulama birliğinin sağlanması ve 5018 sayılı Kanun, anılan Usul ve Esaslar ile Protokol hükümlerinin eksiksiz uygulanabilmesi için anılan Usul ve Esasların belirtilen maddesindeki ifadenin; "*.... sözleşmesi imzalanmış ancak yılı içinde tamamlanamayacağı anlaşılan projelerin ödeneği, ertesi yıl kullanılmak üzere... blokeli olarak aktarılabilir.*" şeklinde düzenlenmesine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca, uygulayıcı kuruluşların hesaplarına blokeli olarak aktarılan bu paraların, bu kuruluşlar tarafından nasıl kullanılacağı hususunda herhangi bir düzenlemenin olmaması, aktarılan bu kaynakların takibini de riskli hale getirmektedir. Örneğin, Bütçe Kanunu (E) cetvelinde istinaden, Kalkınma Ajansları tarafından proje yürütücüsü idarelerin bütçelerine aktarılan paraların, bu idarelerin bütçelerine gelir kaydedilmeksizin açılacak özel hesaplarda izleneceğine (özel hesap, bütçe kanunu veya başka bir kanuna dayanılarak kullanılabilir) ilişkin özel bir düzenleme bulunduğu halde, Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları için böyle bir imkan bulunmamaktadır. Blokeli aktarımlar için benzer bir düzenleme olması durumunda, bu paraların ilgili kurumlarca açılacak özel hesaplarda takibi ve kayıt altına alınması imkanı sağlanabilecektir.

Diğer yandan, mevcut uygulamayla ilgili Başkanlık tarafından, bölgenin iklim koşulları ve uygulayıcı kuruluşların mevcut projeleri hazmetme kapasiteleri sebebiyle

gecikmeler yaşandığı, bazen de ihaleye çıkılmasına rağmen teklif veren çıkmaması sebebiyle gecikmeler yaşandığı ifade edilmektedir. Başkanlığın bu yaklaşımı kısmen yerinde görülmeyle birlikte, bulgumuzda belirtilen esas sorun ihale süreci dahi başlatılmadan proje ödeneklerinin imzalanan protokollerle gider yazılarak açılan proje hesaplarına aktarılması ve takip eden yıllarda harcanması ve harcamaların muhasebe sistemi dışında yürütülmesi, aktarılan paraların uzun süre bu hesaplarda kaldığı ve bir kısmının tahsilinde sorunlar yaşandığı, bütün bunların yaşanmasında mevcut yasal düzenlemelerdeki belirsizliklerin etkili olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca, yürürlüğe konulmadan önce mali konuları içeren Usul ve Esaslar hakkında Sayıştay Daireler Kurulunca verilen istişari görüş kapsamında bir konu hakkında değerlendirme yapılmamış olması, denetimler sırasında o konuyla ilgili uygulamada karşılaşılan aksaklıkların raporlanmasına engel teşkil etmemektedir.

Sonuç olarak, DAP BKİB'nin 2019 yılı Bütçesinin Sermaye Transferleri Tertibine (07.1) konulan ödeneğin % 81'lik kısmının yılı içerisinde harcanamayıp imzalanan protokollere dayanılarak bütçe gideri yazılmak suretiyle uygulayıcı kuruluşlar adına açılan hesaplara blokeli olarak aktarılması, aktarılan bu kaynağın aktarımın yapıldığı yılı takip eden ortalama 2-3 yıl içerisinde harcamaya dönüşmesi ve bu süreçte harcamaya ilişkin işlemlerin muhasebe sistemi dışında yürütülmesi ile kullanılmayan veya fazladan aktarılan paraların bir kısmının iadesinde hukuki sorunların yaşanması hususlarının 5018 sayılı Kanunla kurulan mali yönetim sistemine aykırılık oluşturduğu ve ilgili mevzuatta var olan belirsizliklerin giderilmesine ihtiyaç bulunduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Başkanlığın Esas Kuruluş Amacından Uzaklaştırılıp, Sadece Bölgesindeki Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Projelere Finansman Sağlayan Birim Haline Getirilmeleri

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın (DAP BKİB), kuruluş amacı gereği kalkınma projelerinin uygulamalarını koordine etmek, yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerine ağırlık vermek yerine; kendisine tali görev olarak verilen bölgedeki kurum ve kuruluşların yatırım projelerine finansman sağlayan bir yapıya dönüştüğü görülmüştür.

08.06.2011 tarihinde yürürlüğe giren 642 sayılı KHK'nin 1 inci maddesinde belirtildiği üzere; Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları, kalkınmanın hızlandırılması amacıyla bölgelerindeki projelerin uygulamalarını yerinde koordine etmek ve yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve

---

koordinasyon hizmetlerini yerine getirmek amacıyla kurulmuştur.

Aynı KHK'nin "Görevleri" başlıklı 2 inci maddesinde de; Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının, bölgenin kalkınmasının hızlandırılması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların proje ve faaliyetlerinin uyum ve bütünlük içinde yürütülmesini sağlayacak eylem planları hazırlamak, bunların uygulanmasını koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek; eylem planları kapsamındaki kamu yatırımlarının etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için kurumlar arası koordinasyonu sağlamak; eylem planlarının gerektirdiği yatırımlara ilişkin teklifleri ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde hazırlamak, önceliklendirmek ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına göndermek, temel görevleri olarak düzenlenmiştir.

Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının kuruluş amacı ve temel görevleri bu şekilde ortaya konulduktan sonra, 2 nci maddenin takip eden diğer fıkralarında bu İdarelere verilen ilave görevler düzenlenmiştir.

Belirtilen fıkralarda bu İdarelere ilave olarak; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarca talep edilmesi hâlinde, yatırım projelerinin geliştirilmesine yardımcı olmak, bu sürece gerektiğinde Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslara göre malî ve teknik destek sağlamak; yine bu kuruluşlara, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları için başta kurumsal kapasite ve beşeri kaynak konuları olmak üzere, Bakanlığın belirleyeceği usûl ve esaslara göre yenilikçi destek programları tasarlama ve uygulama görevleri verilmiştir.

DAP-BKİB tarafından, temel görevlerinden olan eylem planı hazırlamak, uygulanmasını koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek kapsamında 2014-2018 yılları için hazırlanmış olan Eylem Planı uygulanmış ve süresi sona ermiş olmasına rağmen 2019 yılını kapsayan yeni eylem planı hazırlanmamıştır. Öte yandan, geçmiş yıllara ilişkin Sayıştay denetim raporlarında da belirtildiği üzere, 2014-2018 dönemine ilişkin eylem planında yer alan projelerin önemli bir kısmının öngörüldüğü yıllarda tamamlanamadığı ve tamamlananların da yeteri düzeyde gerçekleştirilemediği ortaya konulmuştur. Örneğin, belirtilen Eylem Planı uygulama sonuçlarına göre, toplam (bir kısmı ortak olan) 126 eylemin 52'si, toplam 553 projenin 157'si gerçekleştirilememiştir.

Diğer yandan, DAP BKİB tarafından kendisine ilave görev olarak verilen, uygulayıcı kurum ve kuruluşların yatırım projeleri ile yenilikçi destek programlarına malî destek sağlama kapsamındaki görevlerine 2019 yılında da devam edilmiştir. Bu amaçla kullanılmak üzere Başkanlıkların sermaye transferleri tertibine konulan ödenekler, bütçe kanunlarının (E)

çetvelinde yer alan hüküm gereğince, Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kullanılmaktadır.

Gelinen mevcut durum, Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarını, bölge kalkınmasının hızlandırılması amacıyla Eylem Planları hazırlayan ve bunları etkin bir şekilde uygulayan kuruluşlar olmaktan uzaklaştırdığı; sadece uygulayıcı kuruluşlara münferit olarak projeler hazırlatan, bunları yatırım programına aldırarak ve bütçesine konulan ödeneklerle bunları finansa eden kuruluşlar haline getirmiştir.

DAP BKİB da dahil, Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları'nın kuruluş amaçları kapsamındaki görevlerini yerine getirmede etkili olamamalarının temel sebepleri aşağıda belirtilmiştir;

- Eylem planlarının hazırlanması ve uygulaması konusunda Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları'nın yetkili olduklarına dair bağlayıcı hükümler bulunmasına rağmen, bölgedeki kurum ve kuruluşlar nezdinde bu yetkinin nasıl kullanılacağına ilişkin yeterli düzeyde bağlayıcı hükümlerin bulunmaması,
- Hem Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları'nın, hem de eylem planları kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine, yıllar itibariyle eylem planında öngörülen düzeyde ödenek konulamaması,
- Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları ile Bölge Kalkınma Ajansları arasında yetki ve sorumluluklar ile işbirliği konularında mevzuatta yeterli düzeyde açık bir düzenleme olmaması,
- Aynı bölgede faaliyette bulunan çok sayıda kamu kurum ve kuruluşu arasında işbirliği ve koordinasyon sağlama konularında etkili olunamaması,
- Eylem planlarının hazırlanmasında yeterli düzeyde gerçekçi davranılmaması ve öngörülebilir olunmaması,
- Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının bir süre sonra kapanacak olması beklentisi, hem personel istihdamı hem de diğer kurumlar nezdinde etkinliğini olumsuz etkilemesi.

Kalkınmanın hızlandırılması amacına daha çok katkı sunabilmeleri ve mevcut kaynakların verimli ve etkin kullanımının sağlanabilmesi için Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının kuruluş amacına uygun faaliyette bulunmalarına daha çok ağırlık verilmesi gerektiği, aksi durumda bu kuruluşların varlıklarının ve işlevlerinin gözden geçirilmesine ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Abonelik Bedellerinin, 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı Yerine 126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına Kaydedilmesi	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile Kalkınma Ajansları Arasındaki Yetki ve Sorumluluğun Mevzuatta Açık Bir Şekilde Düzenlenmemiş Olması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu edilen husus çok sayıda kamu idaresini ilgilendiren genel bir konu olup, bu konuyu da kapsayacak şekilde bölge kalkınma idaresi başkanlıklarının temel görevlerinden uzaklaştırılıp, tali görevleriyle yetinen kurumlar haline getirilmeleri hususu bulgu

			konusu yapılmıştır.
DAP Eylem Planında Yer Alan Eylem ve Alt Projelerin Tümünün Gerçekleştirilmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	Geçmiş eylem planıyla ilgili bir konu olduğu için yapılacak bir işlem bulunmamaktadır. Aynı durumun devam etmemesi için yeni eylem planında dikkate alınması gerekmektedir.
Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenen Maddi Duran Varlığın Geçici Kabul İşlemi Yapıldığı Halde İlgili Maddi Duran Varlık Hesaplarına Aktarılmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	